

کنکور +

تاریخ

دهم، یازدهم و دوازدهم

بهروز یحیی

علی حیدر دارایی نیا

«برنام خدا»

مقدمه مؤلف

اینکه من و شما اینجا هستیم به همین سادگی ممکن نشده است و یک گذشته بسیار پرفراز و نشیب را ایران ما گذرانده است؛ بسیاری فداکاری‌ها، جانفشانی‌ها، دلیری‌ها و یا متأسفانه خیانت‌ها و ناکارآمدی‌ها در پیشینه این مملکت دیده می‌شود. برای آگاهی از گذشته و یافتن چراغی برای آینده، نیاز به مطالعه تاریخ داریم.

«کنکور پلاس تاریخ» بهانه‌ای برای این موضوع از یک طرف و از سوی دیگر برای آماده‌سازی داوطلبان کنکور

برای ورود به مراکز دانشگاهی و آموزش عالی است.

تلاش کرده‌ایم بهترین فرصت را برای خواننده کتاب مبتنی بر منابع کنکور نظام جدید آموزش و پرورش فراهم

سازیم.

بر خود لازم می‌دانیم از مدیریت محترم انتشارات، گروه علوم انسانی، واحدهای حروف‌چینی، تولید و فروش، به

ویژه سرکار خانم مریم بختیاری و سرکار خانم حمیده نوروزی (حروف‌چین)، سرکار خانم رضیه صفریان (طراح)،

سرکار خانم نرگس سربندی (رسام) و سرکار خانم سمانه ایمان‌فرد (طراح جلد) سپاسگزاری فراوان داشته باشیم.

لطفاً با نگاه عالمانه و دقیق خویش، ما را آگاه سازید.

مؤلفان

بهروز یحیی - علی حیدر دارابی نیا

تاریخ ۱: ایران و جهان باستان

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۷۷	درس نهم: ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان	۹	درس اول: تاریخ و تاریخ‌نگاری
۸۰	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۱	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۸۴	پاسخنامه کلیدی	۱۷	پاسخنامه کلیدی
۸۵	درس دهم: اشکانیان و ساسانیان	۱۸	درس دوم: تاریخ؛ زمان و مکان
۸۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۰	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۹۲	پاسخنامه کلیدی	۲۳	پاسخنامه کلیدی
۹۳	درس یازدهم: آیین کشورداری	۲۴	درس سوم: باستان‌شناسی؛ در جستجوی میراث فرهنگ
۹۶	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۰۰	پاسخنامه کلیدی	۲۹	پاسخنامه کلیدی
۱۰۱	درس دوازدهم: جامعه و خانواده	۳۰	درس چهارم: پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر
۱۰۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۳۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۰۷	پاسخنامه کلیدی	۳۹	پاسخنامه کلیدی
۱۰۸	آزمون دوره‌ای (۴)	۴۰	آزمون دوره‌ای (۱)
۱۱۰	پاسخنامه کلیدی	۴۲	پاسخنامه کلیدی
۱۱۱	درس سیزدهم: اقتصاد و معیشت	۴۳	درس پنجم: هند و چین
۱۱۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۴۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۱۷	پاسخنامه کلیدی	۴۹	پاسخنامه کلیدی
۱۱۸	درس چهاردهم: دین و اعتقادات	۵۰	درس ششم: یونان و روم
۱۲۰	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۵۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۲۳	پاسخنامه کلیدی	۵۸	پاسخنامه کلیدی
۱۲۴	درس پانزدهم: زبان و آموزش	۵۹	درس هفتم: مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور
۱۲۶	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۶۱	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۲۹	پاسخنامه کلیدی	۶۵	پاسخنامه کلیدی
۱۳۰	درس شانزدهم: هنر و معماری	۶۶	درس هشتم: سپیده‌دم تمدن ایران
۱۳۲	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۶۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۳۵	پاسخنامه کلیدی	۷۲	پاسخنامه کلیدی
۱۳۶	آزمون دوره‌ای (۵)	۷۳	آزمون دوره‌ای (۲)
۱۳۸	پاسخنامه کلیدی	۷۴	پاسخنامه کلیدی
۱۳۹	آزمون دوره‌ای (۶)	۷۵	آزمون دوره‌ای (۳)
۱۴۰	پاسخنامه کلیدی	۷۶	پاسخنامه کلیدی
۱۴۱	آزمون دوره‌ای (۷)		
۱۴۲	پاسخنامه کلیدی		

تاریخ ۲: از بعثت پیامبر اسلام تا پایان صفویه

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۱۹۹	درس نهم: ظهور و گسترش تمدن ایران - اسلام	۱۴۵	درس اول: منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلام
۲۰۲	پرسش های چهارگزینه ای	۱۴۷	پرسش های چهارگزینه ای
۲۰۴	پاسخنامه کلیدی	۱۵۰	پاسخنامه کلیدی
۲۰۵	درس دهم: ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاه	درس دوم: روش پژوهش در تاریخ؛ بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک	
۲۰۸	پرسش های چهارگزینه ای	۱۵۱	پرسش های چهارگزینه ای
۲۱۲	پاسخنامه کلیدی	۱۵۳	پاسخنامه کلیدی
۲۱۳	درس یازدهم: حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری	۱۵۵	پاسخنامه کلیدی
۲۱۵	پرسش های چهارگزینه ای	۱۵۶	درس سوم: اسلام در مکه
۲۱۷	پاسخنامه کلیدی	۱۵۸	پرسش های چهارگزینه ای
۲۱۸	درس دوازدهم: فرهنگ و هنر در عصر مغول - تیموری	۱۶۰	پاسخنامه کلیدی
۲۲۰	پرسش های چهارگزینه ای	۱۶۱	درس چهارم: امت و حکومت نبوی در مدینه
۲۲۴	پاسخنامه کلیدی	۱۶۳	پرسش های چهارگزینه ای
۲۲۵	آزمون دوره ای (۴)	۱۶۶	پاسخنامه کلیدی
۲۲۶	پاسخنامه کلیدی	۱۶۷	آزمون دوره ای (۱)
۲۲۷	درس سیزدهم: تحولات سیاسی و اقتصادی ایران در دوره صفوی	۱۶۸	پاسخنامه کلیدی
۲۲۹	پرسش های چهارگزینه ای	۱۶۹	درس پنجم: تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین
۲۳۳	پاسخنامه کلیدی	۱۷۱	پرسش های چهارگزینه ای
۲۳۴	درس چهاردهم: فرهنگ و تمدن در عصر صفوی	۱۷۳	پاسخنامه کلیدی
۲۳۶	پرسش های چهارگزینه ای	۱۷۴	درس شانزدهم: امویان بر مسند قدرت
۲۳۸	پاسخنامه کلیدی	۱۷۷	پرسش های چهارگزینه ای
۲۳۹	درس پانزدهم: قرون وسطا	۱۸۱	پاسخنامه کلیدی
۲۴۱	پرسش های چهارگزینه ای	۱۸۲	درس هفتم: جهان در عصر خلافت عباسی
۲۴۳	پاسخنامه کلیدی	۱۸۵	پرسش های چهارگزینه ای
۲۴۴	درس شانزدهم: رنسانس و عصر جدید	۱۸۹	پاسخنامه کلیدی
۲۴۷	پرسش های چهارگزینه ای	۱۹۰	درس هشتم: اسلام در ایران؛ زمینه های ظهور تمدن ایران - اسلام
۲۵۰	پاسخنامه کلیدی	۱۹۲	پرسش های چهارگزینه ای
۲۵۱	آزمون دوره ای (۵)	۱۹۴	پاسخنامه کلیدی
۲۵۲	پاسخنامه کلیدی	۱۹۵	آزمون دوره ای (۲)
۲۵۳	آزمون دوره ای (۶)	۱۹۶	پاسخنامه کلیدی
۲۵۴	پاسخنامه کلیدی	۱۹۷	آزمون دوره ای (۳)
۲۵۵	آزمون دوره ای (۷)	۱۹۸	پاسخنامه کلیدی
۲۵۶	پاسخنامه کلیدی		

تاریخ ۳: ایران و جهان معاصر

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۳۱۰	درس هفتم: ایران در دوره حکومت رضاشاه	۲۵۹	درس اول: تاریخ‌نگاری و آشنایی با گونه‌های منابع دوره معاصر
۳۱۲	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۶۱	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۱۳	پاسخنامه کلیدی	۲۶۳	پاسخنامه کلیدی
۳۱۴	درس هشتم: جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن	۲۶۴	درس دوم: ایران و جهان در آستانه دوران معاصر
۳۱۷	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۶۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۲۰	پاسخنامه کلیدی	۲۷۴	پاسخنامه کلیدی
۳۲۱	درس نهم: نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران	۲۸۵	درس سوم: سیاست و حکومت در عصر قاجار (از آغاز تا پایان سلطنت ناصرالدین‌شاه)
۳۲۴	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۷۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۲۹	پاسخنامه کلیدی	۲۸۲	پاسخنامه کلیدی
۳۳۰	آزمون دوره‌ای (۴)	۲۸۳	آزمون دوره‌ای (۱)
۳۳۱	پاسخنامه کلیدی	۲۸۴	پاسخنامه کلیدی
۳۳۲	درس دهم: انقلاب اسلامی	۲۸۷	درس چهارم: اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار ۲۸۵
۳۳۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۸۹	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۴۰	پاسخنامه کلیدی	۲۹۰	درس پنجم: انقلاب مشروطه ایران
۳۴۱	درس یازدهم: استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی	۲۹۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۴۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۲۹۷	پاسخنامه کلیدی
۳۴۵	پاسخنامه کلیدی	۲۹۸	درس ششم: جنگ جهانی اول و ایران
۳۴۶	درس دوازدهم: جنگ تحمیلی و دفاع مقدس	۳۰۱	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۳۴۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۳۰۵	پاسخنامه کلیدی
۳۴۹	پاسخنامه کلیدی	۳۰۶	آزمون دوره‌ای (۲)
۳۵۰	آزمون دوره‌ای (۵)	۳۰۷	پاسخنامه کلیدی
۳۵۱	پاسخنامه کلیدی	۳۰۸	آزمون دوره‌ای (۳)
۳۵۱	آزمون دوره‌ای (۶)	۳۰۹	پاسخنامه کلیدی
۳۵۳	پاسخنامه کلیدی		
		۳۵۴	آزمون جامع ۱
		۳۵۵	پاسخنامه کلیدی
		۳۵۶	آزمون جامع ۲
		۳۵۷	پاسخنامه کلیدی
		۳۵۸	آزمون جامع ۳
		۳۵۹	پاسخنامه کلیدی
		۳۶۰	آزمون جامع ۴ (سراسری ۹۸)
		۳۶۱	پاسخنامه کلیدی
		۳۶۲	آزمون جامع ۵ (خارج کشور ۹۸)
		۳۶۳	پاسخنامه کلیدی

تاریخ

ایران و جهانِ باستان

درس اول

تاریخ و تاریخ‌نگاری

- * **تاریخ** مجموعه حوادث و رویدادهایی است که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.
- * رویدادهای تاریخی دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند، تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند، نمی‌توان آن‌ها را به طور مستقیم درک کرد، مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.
- * تاریخ علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد.
- * **هدف علم تاریخ** شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است و شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود.
- * پس از **اختراع خط** در حدود ۵ هزار سال پیش، به تدریج توجه انسان به ثبت و نگارش رویدادها و حوادث تاریخی جلب شد.
- * قدیمی‌ترین متن تاریخی کشف شده مربوط به سنگ‌نوشته‌ای به خط مصری کهن با ۴ هزار سال قدمت است.
- * نگارش **خدای‌نامه‌ها** در دوره ساسانی نمونه‌ای از دلبستگی ایرانی‌ها به ضبط و ثبت حوادث تاریخی است.
- * تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن از قرن ۵ ق.م در یونان باستان با ظهور مورخ بزرگی مانند **هرودت** که **پدر تاریخ** لقب گرفت، آغاز شد.
- * تاریخ هرودت کهن‌ترین و کامل‌ترین کتاب تاریخی به جا مانده از عصر باستان است.
- * رواج و رونق **ادبیات و فلسفه** تاثیر مهمی بر شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان داشته است.
- * تا قرن ۱۹ میلادی مورخان به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند و توجه چندانی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی نداشتند.
- * به دنبال تحولات فکری و علمی عصر رنسانس (قرون ۱۶ تا ۱۸ میلادی) علم تاریخ متحول شد و شیوه نوینی در تاریخ‌نگاری براساس سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد و مدارک معتبر و دوری از داستان‌پردازی به وجود آمد.
- * پرسش‌های تحقیق علاوه بر آنکه هدف پژوهش را مشخص می‌کند، مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شود.
- * در مرحله شناسایی منابع، مورخ به ارزیابی میزان اعتبار، دقت و صحت منابع پژوهش می‌پردازد و از اصالت سند و جعلی نبودن آن مطمئن می‌شود.
- * در مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات، پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.
- * پژوهشگر در مرحله تنظیم و گردآوری اطلاعات به فیش‌برداری از منابع می‌پردازد.
- * کار مورخان شباهت بسیاری به کار کارآگاهان پلیس دارد زیرا هر دو دنبال شواهد و مدارکی هستند که گذشته را تفسیر و بازسازی کنند.

- * **منابع دست اول** یا اصلی به آثاری گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان وقوع آن نوشته شده‌اند یا به عبارت دیگر، نویسندگان این نوع منابع خود ناظر رویدادها بوده‌اند یا اینکه شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند.
- * **منابع دست دوم یا فرعی** به همه منابع، تحقیقات و آثاری گفته می‌شود که مدت‌ها پس از وقوع رویدادها و با استفاده از منابع دست اول پدید آمده‌اند.
- * علاوه بر منابع مکتوب، تمام آثار باستانی و تاریخی شامل بناها، ابزارها، اشیاء، سنگ‌نگاره‌ها، سکه‌ها و سنگ‌نوشته‌ها به عنوان منابع دست اول محسوب می‌شوند.
- * مطالعه سرگذشت انسان‌ها و جوامع گذشته منبع ارزشمندی برای پرورش قوه شناخت و تفکر به حساب می‌آید.
- * علم تاریخ می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع و شرایط کنونی جامعه خویش و سایر جوامع و نیز ترسیم افق آینده کمک کند.
- * آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته مشترکشان سبب خودآگاهی و یگانگی بیش‌تر آنان می‌شود.
- * آگاهی تاریخی ایرانی‌ها نسبت به گذشته خود، به همراه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی نقش زیادی در حفظ موجودیت و هویت آنان در طول تاریخ داشته است.
- * اهمیت دادن به حفظ میراث فرهنگی سبب تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی می‌شود.

۱. «تاریخ روابط سیاسی، اقتصادی و تجاری ایران و چین در دوره ساسانیان» و «تاریخ باستان مملو از جنگ و کشورگشایی

است» به ترتیب به کدام معنا از معانی سه‌گانه تاریخ اشاره دارند؟

۱) مجموعه حوادث و رویدادهایی که یک فرد یا جامعه از سر گذرانده است - علمی که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه در گذشته می‌پردازد.

۲) علم و روش‌های علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک تحلیل و مطالعه می‌شود - مجموعه حوادث و رویدادهایی که یک فرد یا جامعه از سر گذرانده است.

۳) تعیین روز، ماه و سال، یعنی تقویم سالانه حوادث - علمی که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه در گذشته می‌پردازد.

۴) مجموعه تحولاتی که در نتیجه کنش (عملکرد و اقدام) متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید آمده‌اند - مجموعه حوادثی که یک فرد یا جامعه از سر گذرانده است.

۲. اختراع خط مربوط به چه زمانی است و قدیمی‌ترین متن تاریخی کشف شده که سنگ‌نوشته‌ای به خط کهن مصری است، چه

مطالبی را بیان می‌کند؟

۱) ۴ هزار سال پیش - شرح حال جنگ‌های مصریان باستان

۲) ۳ هزار سال پیش - اعتقادات و مذهب مصریان باستان

۳) ۵ هزار سال پیش - اسامی فراعنه و برخی حوادث دوران آن‌ها

۴) ۶ هزار سال پیش - نقشه و چگونگی ساخت اهرام ثلاثه

۳. تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن به چه قرنی باز می‌گردد، از کجا آغاز شد و کهن‌ترین و کامل‌ترین اثر تاریخی به جا مانده از

عصر باستان کدام است؟

۱) قرن سوم ق.م - مصر - سنگ پالمو

۲) پنج هزار سال پیش - ایران - سنگ نوشته بیستون

۳) چهار هزار سال پیش - مصر - سنگ نوشته روزتا

۴) قرن پنجم ق.م - یونان - تاریخ هرودت

۴. قدیمی‌ترین متن تاریخی کشف شده چه نام دارد؟ چند سال قدمت دارد و مربوط به چه تمدنی است؟

۱) سنگ نوشته‌ای به خط کهن مصری - ۴ هزار سال - مصر

۲) منشور کوروش کبیر - ۳ هزار سال - ایران

۳) سنگ نوشته روزتا - ۵ هزار سال - مصر

۴) سنگ نوشته بیستون - ۳ هزار سال - ایران

۵. عبارت «تاریخ را باید به شیوه علمی و روشمند نوشت» به کدام یک از معانی سه‌گانه تاریخ اشاره دارد؟

۱) مطالعه رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک

۲) مجموعه تحولاتی که در نتیجه کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید آمده

۳) مجموعه حوادث و رویدادهایی که یک فرد یا جامعه از سر گذرانده

۴) تعیین روز، ماه و سال، یعنی همان تقویم سالانه

۶. اساس و شیوه تاریخ‌نگاری پس از رنسانس و علل شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان در رابطه با چه مسائلی بود؟

۱) توصیف و شرح زندگی و اقدامات فرمانروایان - پیدایش مورخان بزرگی مانند هرودت

۲) سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد معتبر و دوری از داستان‌پردازی - رواج و رونق ادبیات و فلسفه

۳) عدم توجه به جنبه‌های فرهنگی، اجتماعی و هنری - تعامل یونانی‌ها با حکومت‌ها و فرهنگ ایرانی

۴) بیان حوادث سیاسی، نظامی و بررسی آثار و نتایج آن - توجه یونانی‌ها به ثبت و ضبط سرگذشت پیشینیان

۷. تصویر روبه‌رو که نام دارد، تکه‌ای از یک ستون سنگی یادبود به نام است و مربوط به است که در موزه نگهداری می‌شود.

۱) سنگ پالمو - سالنامه شاهی - پادشاهی کهن مصر - پالمو

۲) سالنامه شاهی - پالمو - پادشاهی بابلی‌ها - متروپولیتن

۳) سنگ پالمو - سنگ شاهی - پادشاهی یونان - ایتالیا

۴) سالنامه شاهی - پالمو - پادشاهی روم - تولوز

۸. «نقش روحانیت در انقلاب مشروطه»، «استفاده از منابع، اسناد و مدارک درباره پیشینیان» و «مورخ دنبال شواهد و مدارکی

است که گذشته را بازسازی کند» به ترتیب با کدام مراحل پژوهش تاریخی ارتباط دارند؟

۱) انتخاب موضوع - شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات

۲) گردآوری و تنظیم اطلاعات - تحلیل و تفسیر اطلاعات - شناسایی منابع

۳) تحلیل و تفسیر اطلاعات - شناسایی منابع - شناسایی منابع

۴) تدوین پرسش‌های تحقیق - تحلیل و تفسیر اطلاعات - تحلیل و تفسیر اطلاعات

۹. عبارت‌های «بازسازی وقایع گذشته» و «نویسندگان منابع چه گرایش مذهبی، اجتماعی و سیاسی داشته‌اند» به ترتیب به کدام

مراحل پژوهش در تاریخ اشاره دارند؟

۱) تحلیل و تفسیر اطلاعات - شناسایی منابع

۲) انتخاب موضوع - گردآوری و تنظیم اطلاعات

۳) تدوین پرسش‌های تحقیق - تحلیل و تفسیر اطلاعات

۴) تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش

۱۰. کدام گزینه از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین نیست؟

۱) همه ابعاد اقتصادی، هنری، فرهنگی، اجتماعی و... جوامع گذشته را در برمی‌گیرد.

۲) زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را بررسی و تجزیه و تحلیل می‌کند.

۳) اساس این شیوه بر سنجش دقیق منابع، استناد به مدارک معتبر و دوری از داستان‌پردازی است.

۴) فقط به توصیف و شرح زندگی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی می‌پردازد.

۱۱. مورخان دوره اسلامی در تاریخ‌نگاری عمدتاً بر چه مواردی متمرکز بودند؟

۱) بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی

۲) بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان

۳) توجه به موضوع‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی

۴) سنجش دقیق منابع و استناد به اسناد و مدارک معتبر

۱۲. هدف علم تاریخ چیست و کدام مورد از ویژگی‌های رویدادهای تاریخی به شمار می‌رود؟

۱) تحلیل رویدادهای تاریخی - تکرارپذیری و قابل تجربه بودن

۲) شناخت و آگاهی از زندگی اجتماعی در گذشته - دور از دسترس بودن

۳) شناخت پیشرفت‌های انسان در گذشته - مجزا و مستقل بودن

۴) بررسی افکار، عقاید و اقدامات پیشینیان - قابل مشاهده و مجزا بودن

۱۳. چه عاملی سبب ایجاد شیوه نوینی در تاریخ‌نگاری اروپا و متحول شدن علم تاریخ شد؟

۱) تحولات سیاسی، فرهنگی اروپا در قرون جدید

۲) انقلاب صنعتی و کاوش‌های باستان‌شناسان

۳) پیشرفت‌های فکری و علمی در دوره رنسانس

۴) پیدایش و گسترش علوم باستان‌شناسی و سکه‌شناسی

۱۴. از موارد زیر کدام یک جزو منابع دست اول محسوب نمی‌شود و خدای‌نامه‌ها در کدام دوره تاریخی ایران تدوین و نگارش یافتند؟

(۱) منشور کورش - هخامنشیان (۲) سکه اشکانی - اشکانیان (۳) کتاب‌های دینی هخامنشیان - ساسانیان (۴) طاق بستان - پیشدادیان

۱۵. فیش‌برداری از منابع در کدام مرحله پژوهش تاریخی انجام می‌شود و پژوهشگر تاریخ پس از مرحله انتخاب موضوع، وارد چه مرحله‌ای از پژوهش می‌شود؟

(۱) تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش (۲) گزارش یافته‌های پژوهش - گردآوری و تنظیم اطلاعات

(۳) تدوین پرسش‌های تحقیق - تحلیل و تفسیر اطلاعات (۴) گردآوری و تنظیم اطلاعات - تدوین پرسش‌های تحقیق

۱۶. کدام گزینه از معانی اصلی واژه «تاریخ» نیست؟

(۱) مجموعه حوادثی است که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.

(۲) علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد.

(۳) مجموعه تحولاتی است که در نتیجه کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید آمده است.

(۴) تعیین روز، ماه و سال، یعنی همان تقویم سالانه

۱۷. چهارمین مرحله پژوهش در تاریخ کدام است و با اجرای کدام مرحله از پژوهش، از به بیراهه رفتن پژوهشگر جلوگیری می‌شود؟

(۱) گردآوری و تنظیم اطلاعات - تدوین پرسش‌های تحقیق (۲) تدوین پرسش‌های تحقیق - انتخاب موضوع

(۳) شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات (۴) تحلیل و تفسیر اطلاعات - شناسایی منابع تحقیق

۱۸. کدام گزینه به عنوان معیارها و ملاک‌های انتخاب موضوع پژوهش تاریخی مورد توجه قرار نمی‌گیرد؟

(۱) دارای اثر و فایده بودن (۲) جزو موضوعات مهم بودن (۳) وجود اطلاعات کافی در مورد آن (۴) تازه بودن و تکراری نبودن

۱۹. شباهت کار مورخان و کارآگاهان پلیس در کدام مرحله از پژوهش دیده می‌شود و کدام گزینه هدف پژوهش در تاریخ را مشخص می‌کند؟

(۱) گردآوری و تنظیم اطلاعات - انتخاب موضوع (۲) شناسایی منابع - گزارش یافته‌های پژوهش

(۳) تحلیل و تفسیر اطلاعات - تدوین پرسش‌های تحقیق (۴) گزارش یافته‌های پژوهش - شناسایی منابع

۲۰. آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته مشترکشان چه نتیجه‌ای به دنبال دارد و با وجود حملات و هجوم اقوام مختلف به

ایران، مهم‌ترین عاملی که مانع از فروپاشی جامعه و فرهنگ ایران شد، کدام است؟

(۱) درک درست از هویت افراد جامعه - فرهنگ غنی و ادغام مهاجمان در جامعه ایرانی

(۲) عبرت‌آموزی از شکست‌های پیشینیان - شورش و قیام مردمی علیه متجاوزان

(۳) تاثیرگذاری بر نسل‌های آینده - تحت‌تأثیر قرار گرفتن اقوام مهاجم از فرهنگ ایرانی

(۴) خودآگاهی و یگانگی بیش‌تر بین افراد جامعه - حس میهن‌دوستی و دلبستگی ایرانیان به فرهنگ و زبان خویش

۲۱. علم تاریخ چگونه می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع و شرایط کنونی جامعه خویش و سایر جوامع و

همچنین ترسیم افق آینده کمک کند؟

(۱) علم تاریخ به ما کمک می‌کند که درک درستی از هویت و کیستی خود پیدا کنیم و بدانیم چگونه به این جایگاه رسیده‌ایم.

(۲) مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند که بفهمیم فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند.

(۳) علم تاریخ به ما کمک می‌کند قوه شناخت و تفکر خود را تقویت و پرورش دهیم.

(۴) مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند که میراث فرهنگی را به عنوان بخشی از هویت و شناسنامه ملی خویش بدانیم و در حفظ و نگهداری آن سهیم باشیم.

۲۲. پیشینه تاریخ‌نگاری و توجه انسان به ثبت و نگارش رویدادها مربوط به چه زمانی است و کدام مورد از ویژگی‌های منابع

دست اول است؟

- ۱) پس از اختراع خط در حدود ۵ هزار سال پیش - نویسنده خود ناظر رویدادها بوده یا شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده است.
- ۲) دوران فراعنه مصر در حدود ۴ هزار سال پیش - برای تدوین و نگارش آن‌ها از منابع گذشته استفاده شده است.
- ۳) دوران یونان باستان در حدود ۳ هزار سال پیش از میلاد مسیح - با استفاده از منابع اصلی و فرعی پدید آمده‌اند.
- ۴) از دوران غارنشینی و اختراع خط هیروگلیف - کم‌تر از دو قرن پس از وقوع حادثه نوشته شده‌اند.

۲۳. کدام گزینه ویژگی‌های رویدادهای تاریخی را به درستی بیان می‌کند؟

- ۱) دور از دسترس هستند، قابل مشاهده‌اند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.
- ۲) مجزا و مستقل، قابل تجربه و قابل مشاهده نیستند.
- ۳) قابل تجربه و دور از دسترس هستند و باید با استفاده از شواهد و مدارک آن‌ها را شناخت.
- ۴) قابل دسترسی هستند و نمی‌توان آن‌ها را به طور مستقیم درک کرد.

۲۴. آیه شریفه ۱۷۶ سوره مبارکه اعراف «فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ» به کدام یک از فواید و کارکردهای مطالعه علم

تاریخ اشاره دارد و قرآن مجید راه اصلی شناخت را چگونه عنوان می‌کند؟

- ۱) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده - مطالعه قصه و سرگذشت گذشتگان
- ۲) منبع شناخت و تفکر - شناخت خوشبختی‌ها و بدبختی‌های تاریخی
- ۳) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده - شناخت سلسله سنن‌ها و قانون‌ها
- ۴) منبع شناخت و تفکر - مطالعه قصه و سرگذشت گذشتگان

۲۵. کدام یک از موارد زیر در مرحله شناسایی منابع صورت می‌گیرد و کدام مورد از معیارهای انتخاب موضوع پژوهش نیست؟

- ۱) مشخص کردن هدف پژوهش - منابع و اطلاعات کافی در مورد موضوع تحقیق وجود داشته باشد.
- ۲) ارزیابی میزان اعتبار، دقت و صحت منابع - موضوع تحقیق مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر شود.
- ۳) جلوگیری از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست - موضوع تحقیق تکراری نباشد.
- ۴) ارائه نظر جدید در مورد موضوع مورد مطالعه - موضوع تحقیق دارای اثر و فایده باشد.

۲۶. در تاریخ، نقش محوری و اساسی دارد و رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه پدید آمده‌اند.

- ۱) انسان - عملکرد و اقدام متقابل انسان‌ها با یکدیگر و طبیعت
- ۲) زمان - کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر
- ۳) مکان - اقدامات متقابل نهادها و جوامع
- ۴) تحولات تاریخی - کنش‌های فردی و جمعی انسان‌ها با یکدیگر و طبیعت

۲۷. کدام گزینه از عوامل تمایز تاریخ‌نگاری نوین با وقایع‌نگاری پیش از آن محسوب نمی‌شود؟

- ۱) استفاده از یافته‌های علوم و فنون مختلف در پژوهش‌های علمی تاریخ
- ۲) تمرکز مورخان بر بیان حوادث سیاسی، نظامی و اقدامات و شرح حال فرمانروایان
- ۳) در بر گرفتن همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و... جوامع گذشته
- ۴) بررسی و تجزیه و تحلیل زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی

۲۸. شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته که شامل جنبه‌های فکری، مذهبی، هنری، علمی، حقوقی، اقتصادی، سیاسی و نظامی می‌شود، کدام موضوع را در رابطه با علم تاریخ بیان می‌کند و قرآن کریم در آیات مختلف، تاریخ را با چه عنوانی معرفی می‌کند؟

- ۱) روش و شیوه پژوهش در تاریخ - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
- ۲) فواید و کارکرد علم تاریخ - عبرت‌آموزی از سرگذشت پیشینیان
- ۳) هدف علم تاریخ - منبع معتبر برای شناخت و تفکر
- ۴) تاریخ‌نگاری و وقایع‌نویسی - تقویت حس میهن‌پرستی و هویت ملی

۲۹. پژوهشگر در کدام یک از مراحل پژوهش در تاریخ، اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و دسته‌بندی می‌کند؟

- ۱) انتخاب موضوع
- ۲) شناسایی منابع
- ۳) تحلیل و تفسیر اطلاعات
- ۴) گردآوری و تنظیم اطلاعات

۳۰. ستون سنگی که قسمتی از آن به سنگ پالمو معروف است چه نام دارد و کدام مورخ یونانی «پدر تاریخ» لقب گرفت؟

- ۱) سالنامه شاهی - هرودت
- ۲) سنگ روزتا - گزنفون
- ۳) ستون آمن هوتپ چهارم - هرودت
- ۴) اهرام ثلاثه - گزنفون

۳۱. چه کسانی در گذشته به عنوان منشی در خدمت شاهان و حاکمان بودند و آن‌ها را در مسافرت‌ها و جنگ‌ها همراهی می‌کردند؟

- ۱) سالنامه‌نویسان
- ۲) وقایع‌نویسان
- ۳) مورخان درباری
- ۴) دیوانیان و کارگزاران

۳۲. کدام مورد زیر در گذشته به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از این منابع برای ثبت و نگارش رویدادها و وقایع تاریخی استفاده کنند؟

- ۱) مورخان درباری
- ۲) کارگزاران و دیوانیان
- ۳) وقایع‌نویسان
- ۴) تاریخ‌نگاران

۳۳. عمده مطالب کتاب تاریخ هرودت مربوط به چیست و کدام مورخان پس از هرودت، راه او را ادامه دادند و فن تاریخ‌نویسی را تکامل دادند؟

- ۱) جنگ‌های آتن و اسپارت - تاریخ‌نگاران عصر رنسانس
- ۲) نبردهای کارتاژ و یونان - گزنفون، کتزیاس و توسیدید
- ۳) جنگ‌های پلوپونز - وقایع‌نگاران دوره اسلامی
- ۴) جنگ‌های ایران و یونان - نویسندگان یونانی و رومی

۳۴. هدف مورخان از طرح پرسش، گردآوری اطلاعات و جست‌وجوی شواهد و مدارک تاریخی چیست؟

- ۱) بازسازی زندگی مردم و جوامع پیشین
- ۲) ارزیابی میزان دقت، صحت و اعتبار منابع
- ۳) بررسی اصالت سند و جعلی نبودن آن
- ۴) بالا بردن قدرت شناخت جوامع با استفاده از اندیشه پیشینیان

۳۵. کدام موارد به ترتیب نشان دهنده «دلبستگی ایرانیان به نگارش وقایع» و «توجه ایرانیان به ثبت و ضبط وقایع تاریخی» است؟

- ۱) تاریخ‌نگاری - وقایع‌نویسی
- ۲) تدوین خدای‌نامه‌ها - سنگ نوشته‌ها
- ۳) تدوین سالنامه‌ها - تدوین خدای‌نامه‌ها
- ۴) سنگ نوشته‌ها - تدوین خدای‌نامه‌ها

۳۶. نویسنده در کدام مرحله پژوهش تاریخی باید از اصالت سند و جعلی نبودن آن مطمئن شود و اینکه مورخان تا چه اندازه

در نقل رویدادها صداقت داشته‌اند، مربوط به کدام مرحله پژوهش در تاریخ است؟

- ۱) شناسایی منابع - شناسایی منابع
- ۲) تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش
- ۳) تدوین پرسش‌های تحقیق - تدوین پرسش‌های تحقیق
- ۴) گزارش یافته‌های پژوهش - تحلیل و تفسیر اطلاعات

۳۷. دوره رنسانس به چه قرونیه در تاریخ گفته می‌شود و منابع پژوهش علمی در تاریخ از چه لحاظ به منابع اصلی و فرعی

تقسیم می‌شود؟

(۱) قرن ۱۷ و ۱۸ میلادی - شیوه تاریخ‌نگاری

(۲) قرن ۱۴ و ۱۵ میلادی - توصیفی یا تحلیلی بودن

(۳) قرن ۱۶ و ۱۷ میلادی - درجه اهمیت و اعتبار

(۴) قرن ۱۸ و ۱۹ میلادی - اهمیت مورخان و اسناد استفاده شده

۳۸. مطالعه و بررسی گذشته سبب می‌شود کدام عامل را به عنوان بخشی از هویت ملی خود بدانیم و تاریخ چگونه می‌تواند

باعث خودآگاهی و یگانگی افراد جامعه شود؟

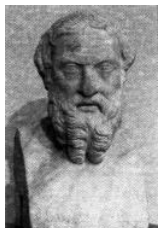
(۱) میهن‌دوستی - توانایی تحت فرمان درآوردن حوادث تاریخی

(۲) باستان‌شناسی - با شناخت میزان تاثیرات حوادث تاریخی بر جامعه و افراد

(۳) میراث فرهنگی - آگاهی افراد نسبت به گذشته مشترکشان

(۴) تاریخ - با دست یافتن به مهارت و نگرش مفید به وسیله تاریخ

۳۹. سردیس زیر متعلق به کدام شخصیت تاریخی است؟

(۱) آمن هوتپ چهارم

(۲) افلاطون

(۳) هرودت

(۴) سارگن

۴۰. بنابر نظر شهید مطهری، از نظر قرآن کریم چگونه می‌توان تاریخ را تحت فرمان درآورد و به سود سعادت خود و مردم از آن

بهره برد؟

(۱) دسترسی به منابع و نوشتارهای دست اول تاریخی

(۲) عبرت‌آموزی از زندگی و سرگذشت پیشینیان

(۳) شناخت روحیات و ابعاد زندگی مورخان

(۴) شناخت و بهره‌مندی از تاریخ بشر و تحولات آن

۴۱. پژوهشگر در پژوهش تاریخی، پس از شناسایی منابع وارد کدام مرحله از پژوهش می‌شود؟

(۱) تحلیل و تفسیر اطلاعات

(۲) گردآوری و تنظیم اطلاعات

(۳) تدوین پرسش‌های تحقیق

(۴) گزارش یافته‌های پژوهش

۴۲. کدام عامل نقش مهمی در حفظ هویت و موجودیت ایرانیان در طول تاریخ داشته است؟

(۱) تأثیر چشمگیر حوادث گذشته در حوادث آینده و عبرت‌آموزی از آن

(۲) آگاهی تاریخی ایرانیان به گذشته خود به همراه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی

(۳) وجود میراث فرهنگی غنی ایرانیان در طول ادوار مختلف

(۴) ایستادگی و مقاومت ایرانیان در برابر یورش دشمنان و ادغام آن‌ها در فرهنگ ایرانی

۴۳. همه موارد زیر از ویژگی‌های منابع دست اول است، به جز

(۱) نویسندگان این منابع خود ناظر رویدادها و وقایع بوده‌اند.

(۲) نویسندگان شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند.

(۳) آثاری که با استفاده از منابع دست اول پدید آمده‌اند.

(۴) آثاری که در زمان حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن نوشته شده است.

۴۴. در مورد نقش محوری انسان در تاریخ، «رویدادها و تحولات تاریخی» و «تمدن» به ترتیب پیامد عملکرد و اقدام کدام مورد هستند؟

۱) کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و طبیعت - عملکرد و اقدام فردی و جمعی انسان‌ها

۲) پیدایش تمدن - عملکرد و اقدام متقابل انسان‌ها با یکدیگر

۳) کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت - اقدام‌های متقابل نهادها و جوامع

۴) عملکرد و اقدام فردی و جمعی انسان‌ها - عملکرد متقابل انسان‌ها با یکدیگر

۴۵. مراحل شش‌گانه پژوهش در تاریخ به ترتیب کدام است؟

۱) انتخاب موضوع - شناسایی منابع - تدوین پرسش‌نامه‌ها - تحلیل و تفسیر اطلاعات - گردآوری اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش

۲) انتخاب موضوع - شناسایی منابع - تدوین پرسش‌نامه‌ها - گردآوری و تنظیم اطلاعات - تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش

۳) انتخاب موضوع - تدوین پرسش‌نامه‌ها - گردآوری و تنظیم اطلاعات - شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش

۴) انتخاب موضوع - تدوین پرسش‌نامه‌ها - شناسایی منابع - گردآوری و تنظیم اطلاعات - تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش

پاسخ‌نامه

	۱	۲	۳	۴
۱	☐	☒	☐	☐
۲	☐	☐	☒	☐
۳	☐	☐	☐	☒
۴	☒	☐	☐	☐
۵	☒	☐	☐	☐
۶	☐	☒	☐	☐
۷	☒	☐	☐	☐
۸	☐	☐	☐	☒
۹	☒	☐	☐	☐
۱۰	☐	☐	☐	☒
۱۱	☐	☒	☐	☐
۱۲	☐	☒	☐	☐

	۱	۲	۳	۴
۱۳	☐	☐	☒	☐
۱۴	☐	☐	☒	☐
۱۵	☐	☐	☐	☒
۱۶	☐	☐	☒	☐
۱۷	☒	☐	☐	☐
۱۸	☐	☒	☐	☐
۱۹	☐	☐	☒	☐
۲۰	☐	☐	☐	☒
۲۱	☐	☒	☐	☐
۲۲	☒	☐	☐	☐
۲۳	☐	☒	☐	☐
۲۴	☐	☐	☐	☒

	۱	۲	۳	۴
۲۵	☐	☒	☐	☐
۲۶	☒	☐	☐	☐
۲۷	☐	☒	☐	☐
۲۸	☐	☐	☒	☐
۲۹	☐	☐	☐	☒
۳۰	☒	☐	☐	☐
۳۱	☐	☒	☐	☐
۳۲	☒	☐	☐	☐
۳۳	☐	☐	☐	☒
۳۴	☒	☐	☐	☐
۳۵	☐	☒	☐	☐
۳۶	☒	☐	☐	☐

	۱	۲	۳	۴
۳۷	☐	☐	☒	☐
۳۸	☐	☐	☒	☐
۳۹	☐	☐	☒	☐
۴۰	☐	☐	☐	☒
۴۱	☐	☒	☐	☐
۴۲	☐	☒	☐	☐
۴۳	☐	☐	☒	☐
۴۴	☒	☐	☐	☐
۴۵	☐	☐	☐	☒

درس دوم

تاریخ؛ زمان و مکان

- * **زمان و مکان** دو رکن مهم دانش تاریخ به شمار می‌روند و نخستین پرسش‌هایی که برای تاریخ‌نگاران مطرح می‌شود این است که رویدادهای تاریخی در چه زمانی و کجا داده‌اند.
- * ابداع تقویم نتیجه تلاش مشترک دانشمندان علوم نجوم، فیزیک و ریاضیات است.
- * وسیله رصد خورشید، ماه و ستارگان **اسطرلاب** نام دارد.
- * مردمان **بین‌النهرین** (میان رودان) و **مصریان باستان** در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بودند.
- * در گاه‌شماری مصری برای محاسبه یک چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی **کیسه** می‌گرفتند.
- * در بین‌النهرین و به خصوص در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری **خورشیدی - قمری** رایج بود.
- * در گاه‌شماری **«خورشیدی - قمری»** بابلی سال به ۱۲ ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و برای رفع اختلاف تعداد روزهای سال قمری و شمسی، هر سه سال یک ماه به سال می‌افزودند.
- * در گاه‌شماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد.
- * در سال ۵۲۵ م، تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدا گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.
- * در سال ۴۶ ق.م ژولیوس سزار، امپراتور روم دستور داد گاه‌شماری رومی براساس **گاه‌شماری مصری** اصلاح شود.
- * گاه‌شماری **هجری - قمری** که تقویم رایج بیش‌تر کشورهای اسلامی به شمار می‌رود، برپایه گردش ماه به دور زمین تنظیم شده است و مبدا آن، اول **محرم** سالی است که پیامبر (ص) از مکه به مدینه مهاجرت کرد.
- * محتوای سنگ‌نوشته‌های **بیستون** و **تخت جمشید** نشان می‌دهد که گاه‌شماری «خورشیدی - قمری» بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده است.
- * در دوره اشکانی، گاه‌شماری بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.
- * در گاه‌شماری اوستایی دوره ساسانی سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم و پنج روز اضافی را به نام **«اندرگاه»** به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.
- * گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان بود در دوره **ساسانی** در ایران رایج شد.
- * مبدا گاه‌شماری اوستایی دوره ساسانی به تخت نشستن پادشاهان بود.
- * گاه‌شماری **جلالی** یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است.
- * در ایران دوران اسلامی گاه‌شماری هجری قمری رایج شد.

- * گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش. در ایران رسمیت یافت، براساس گاه‌شماری **جلالی** تنظیم شده است.
- * نظم و ترتیب رویدادهای تاریخی را **کرونولوژی** می‌گویند.
- * در گاه‌شماری اوستایی ماه‌ها و روزها با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.
- * در گاه‌شماری اوستایی دوره ساسانیان سال ۳۶۵ روز بود که در هر ۴ سال یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد و برای رفع این اشکال، بعد از هر ۱۲۰ سال یک ماه به ۱۲ ماه سال اضافه می‌کردند.
- * هرودت به منظور نگارش کتاب خود، به مصر، فینیقیه و... سفر کرد و با شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها آشنا شد.
- * جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد.
- * ابن‌خلدون اندیشمند مسلمان تونس که در قرن ۸ ق.م می‌زیست، بخشی از مقدمه کتاب **العبر** خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.
- * نقشه‌های تاریخی انواع مختلفی از اطلاعات قلمرو حکومت‌ها، مرزها، پایتخت‌ها، شهرها، بناهای مهم، محل دقیق رویدادها به خصوص جنگ‌ها، شبکه راه‌ها، مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی‌ها و تقسیمات اداری و مالیاتی را نمایش می‌دهند.
- * یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است.

پرسش‌های گزینہ ای

۱. دو رکن مهم دانش تاریخ کدام است؟ تاریخ بدون توجه به کدام پدیده بی‌معنا است و نخستین پرسشی که برای تاریخ‌نگاران مطرح می‌شود، چیست؟
 - ۱) زمان و مکان - زمان - رویدادهای تاریخی در چه زمانی و کجا رخ داده‌اند.
 - ۲) خط و زبان - مکان - خط و زبان چگونه و در چه زمان و مکانی به وجود آمدند.
 - ۳) زمان و مکان - علت وقوع حادثه - اندازه‌گیری زمان و اینکه گاه‌شماری چگونه اختراع شد.
 - ۴) خط و زبان - چگونگی وقوع حوادث - بشر چگونه وارد دوره تاریخی شد.
۲. چه عاملی باعث شد که بشر ابزارهایی مانند ساعت‌های شنی، آفتابی و آبی و همچنین اسطرلاب را اختراع کند؟
 - ۱) توجه به گردش ماه و خورشید و افزایش دانش نجومی
 - ۲) نیاز به زمان‌سنجی و توجه به مسأله زمان
 - ۳) ارتباط میان علوم ریاضیات، نجوم، فیزیک و ابداع تقویم
 - ۴) تلاش مشترک دانشمندان علوم ریاضیات، فیزیک و نجوم
۳. کدام گاه‌شماری‌ها به ترتیب در دوره‌های هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان رواج داشت؟
 - ۱) بابلی - مسیحی، بابلی و سلوکی - جلالی
 - ۲) خورشیدی، قمری - سلوکی، اوستایی و بابلی - یزدگردی
 - ۳) بابلی - بابلی، سلوکی و اوستایی - اوستایی
 - ۴) خورشیدی، قمری - مسیحی، بابلی و سلوکی - دوازده حیوانی
۴. مبدأ گاه‌شماری هجری قمری که تقویم رایج بیش‌تر کشورهای اسلامی است، چیست و بر چه اساسی تنظیم شده است؟
 - ۱) اول محرم سالی که پیامبر (ص) از مکه به مدینه هجرت کردند - گردش زمین به دور خورشید
 - ۲) اول ربیع‌الاول سال بعثت پیامبر (ص) - گردش ماه به دور زمین
 - ۳) اول محرم سالی که پیامبر (ص) از مکه به مدینه هجرت کردند - گردش ماه به دور زمین
 - ۴) اول ذی‌القعدة سالی که مسلمانان مکه را فتح کردند - گردش زمین به دور خورشید
۵. در گاه‌شماری برای محاسبه یک چهارم شبانه‌روز، هر چهار سال یک روز به سال اضافه می‌کردند و در تقویم پنج روز اضافه به نام «اندرگاه» به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌شد.
 - ۱) جلالی - اوستایی
 - ۲) بابلی - جلالی
 - ۳) اوستایی - مصری
 - ۴) مصری - اوستایی
۶. همه موارد زیر مربوط به تاریخچه گاه‌شماری مسیحیان (رومیان) است به جز
 - ۱) در قرن هفتم میلادی پاپ گرگوار سیزدهم به کمک منجمان گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد.
 - ۲) در قرن ششم میلادی، تولد حضرت مسیح علیه‌السلام به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.
 - ۳) در سال ۴۶ ق.م امپراتور روم دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.
 - ۴) در قرن پنجم میلادی، ژولیوس سزار گاه‌شماری مسیحی را گاه‌شماری میلادی اعلام کرد.
۷. کدام گاه‌شماری باستانی هر چهار سال، یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال، ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد و در کدام تقویم برای رفع اختلاف سال‌ها، هر سه سال یک ماه به سال می‌افزودند؟
 - ۱) اوستایی - مصری
 - ۲) خورشیدی، قمری - خورشیدی قمری
 - ۳) اوستایی - خورشیدی قمری
 - ۴) جلالی - مصری
۸. روزها و ماه‌ها در کدام گاه‌شماری باستان براساس اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود و به تخت نشستن پادشاهان، مبدأ کدام گاه‌شماری به شمار می‌رفت؟
 - ۱) اوستایی - اوستایی
 - ۲) یزدگردی - جلالی
 - ۳) اوستایی - خورشیدی قمری
 - ۴) جلالی - یزدگردی